

Komandi partur:

Nú eru teir komnir til Skála gerandisdagurin á Skálum byrjar

Óli Jacobsen
olijacobsen@olivant.fo

myndir av føroyskum skipum og føroyingum á Norðfirði. Hetta var eisini sera áhugavert. Millum hesar myndir vóru abbin og omman hjá onkrum í ferðalagnum. Hesar myndir vístu eisini neyva sambandið millum Føroyar og Eysturlandið.

Saman við teimum báðum var eisini Birgir Sigurdsson, sum er ein væl kendur trolaraskipari, og sum nógvir føroyskir fiskimenn kenna. Millum hesar vóru eisini fleiri, sum vóru við í okkara ferðalagi.

Øll vóru samd um, at hetta var ein góð ferð. Sjálvur vil eg takka bæði hesum ferðalagnum og teimum, sum hava verið við í ferðunum frammanundan, fyri góðan felagsskap.

Føroyar á Skálum

Jóannes Joensen av Húsum, vanligi kallaður Geila Jóannes, var føddur í 1903.

Hann mintist so sera væl til og dugdi eisini væl at greiða frá. Synir hansara vóru so framskygdir, at teir tóku hann uppá band, og teir hava skrivað alt av hjá honum. Hetta er rúgvismikið tilfar, sum er gull vert.

Tað er so heppið, at eg eri sloppin at síggja hetta tilfarið, sum ikki er alment kent áður.

Jóannes hevur eisini greitt frá um pápa sín Jakku, sum var nógv ár á Skálum. Serliga áhugavert er søgan um, tá ið hann tók tann lítla Jóin Sigurdsson heim við sær úr Íslandi umleið 1900. Forældrin bønauð hann um at taka drongin við sær, tí tey høvdu ikki umstøður til at hava øll síni børn.

Jóin kom fyrst at búgva hjá foreldrunum hjá Jakku og síðan, tá ið hann giftist, hjá honum og konuni. Hetta lýsir bæði umstøðurnar tá í tíðini í Íslandi og hansara egna lyndi.

Tað er greitt frá hesi søgu fyrr her í Miðvikuni. Tað var roknað fyri at vera meira liviligt í Føroyum enn í Íslandi. Tí hendi tað ofta, at íslenskur foreldur sendu børn síni til Føroya at vera. Fleiri teirra fóru aftur til Íslands. Men tað vóru eisini fleiri, sum blivu verandi og fingi stórar ættir í Føroyum. Jóin Sigurdsson var eina teirra.

Jóannes var bara tað eina árið á Skálum. Hann greiðir sera gjølla frá allari gongdini frá tí, teir gera av at fara og til teir hava avroknað túrin. Hann greiðir ikki bara frá sjálvum útróðrinum men eisini frá sosiala lívinum og øðrum viðurskiftum á Skála. Tí er hetta eitt framúr íkast til henda partin av felags íslensku/føroysku søguni.

Ein fastur táttur á hesum ferðum er at vitja grøvina hjá teimum á Riddaranum, sum druknaðu í 1927 við Langanes. Hetta er ein hátíðarlig løta

Við róðrarbáti til Íslands at rógva út

Nú fær Jóannes orðið. Frásøgnin er stytt nakað fyri ikki at gera hana ov langdrigna. Men Jóannes segði soleiðis frá:

Vit fóru til Íslands í 1928 at rógva út við árabáti. Hetta var eitt fimm-mannafar, Ravnurin, sum vit høvdu keypt úr Mikladali.

Hesin skálatúrur byrjaði við, at eg var tað várið heima og róði út við bátinum Kalsoynni. Eg ætlaði mær seinni at fara yvir á Eysturlandið við sluppini Sigurfarinum. Tá er tað, at menn úr Mikladali koma inn á gólvið hjá okkum at biðja meg koma við teimum sum formann at rógva út á Skálum.

Hóast eg helt, at onkur maður var frægari enn eg, so eftirlíkaði eg. Men eg segði, at fóru vit ikki í mai, so fór eg ikki. Eg visti, at mai mánaði var góð fiskitíð við Langanes. Eg spurdi, um teir vistu nakran fart yvir, men tað gjørdur teir ikki.

Seinast í apríl komu skipini heim undan Íslandi. Eitt teirra var Carlton. Skipari var Pól í Útistovu í Mikladali. Eg spurdi, nær hann fór avstað aftur. Hann helt um hálvan mai. Eg spurdi, um vit kundu sleppa við. Hann hevði einki ímóti tí og bað meg tosa við Jóan Jakku á Viðareiði og Kjølbro, sum áttu skipið. Men teir søgdu, at hetta var upp til skiparan.

At rigga til

Nú var at fara at rigga til. Men tað var altíð tungt at skula fara fyrstu ferð. Vit kom til Klaksvíkar og leitaðu Kjølbro upp at spyrja hann, um hann vildi lata okkum útgerð uppá borg. Tað var í lagi, um hann kundi fáa veðhald í veiðuni. Tað

Geila Jakku á Húsum var nógv ár á Skálum. Hann tók eina ferð tann unga Jóin Sigurdsson við sær til Føroya. Hann fekk ein kenda ætt her á landi

var í lagi. Eg helt, at eg einsamallur kundi standa sum garantur. Men hesum ráddi Kjølbro frá. Um alt miseydnadist, so kom eg at hanga uppá alla skuldina. Tískil kom á veðhaldskjalinum at standa Jóannes Joensen & co, og allir skrivaðu undir.

Vit fóru so at rigga til. Tað var nógv, sum skuldi havast við sum linur, kíkar, sildagarn, eini fimm stykkir av hampi, eini 20 pund av blýggi til lodd og til at stoypa uppí húkar, húkar, 10 stálteinar til loddini, seymir, primus, ein steikipannu, tvær flagermúslyktir, tvær veggjalampur, 10 pund av te, 10 pund av kaffi og tilsetningi, 100 pund av margarin, 150 pund av terningsukri, 50 pund av putursukur, 3 tunnur av ixion keks. Hetta var so tað, sum vit gjørdur okkum út við frá Kjølbro.

Vit takkaðu Jógvuni Kjølbro fyri hjálpina og hansara beinasemi og søgdu honum farvæl. Hann bað

Geila Jóannes, sonur Jakku, hevði eitt framúr minni. Hetta kunnu lesarar av Miðvikuni fegnast um

Jesus fylgja okkum í ferðini, ynskti okkum gott fiskarí og beyð okkum farvæl.

Vit fingi alla útgerðina umborð á Carlton beinanvegin. Vit fóru so av Klaksvík um hálvan mai.

Eitt annað bátalag var við Carlton henda túrin. Tað var hjá Jóan Jakku á Gerðismørk í Leirvík. Teir fóru yvir á Vattarnes, har nógvir leirvíkingar vanligi róðu út. Teir høvdu við sær bát, sum hevði motor.

Tá ið vit vóru reiðulig leysir av landi kom hann av landnyrðingi. Vindurin var so nógvur, at vit máttu ansa eftir bátunum. Vit komu kortini til Íslands í øllum góðum. Vit fingi landkenning av Gerpinum og hildu móti Skrúður beintuttanfyri Vattarnes. Men tá ið vit komu inn móti Skrúður bleiv svart í toku. Men leirvíkingarnir vóru kunnugir og bóðu okkum lurta væl eftir einum boða, sum lá millum

Skrúður og Vattarnes. Vit hoyrdu hann tá um stýriborð, og tá var sloppið. Koyrt var meira á motorin, og vit komu inn um Vattarnestanga. Tá var klárt, og sólin skein. Báturin varð settur út, og teir fóru tvær ferðir í land. Vit søgdu hvørjum øðrum farvæl og ynsktu somuleiðis hvørjum øðrum gott fiskarí og gott summar. Síðan fóru vit norð við landinum til Langanes.

Koman til Skálar

Vit komu til Skála ein sunnumorgun og byrjaðu at føra útgerðina í land. Tá vóru fimm dagar farnir, síðan vit fóru av Klaksvík. Meiningin var, at vit skuldu vera her á Skála til í september við teimum ymsu gleðum og sorgum, sum nú vóru eitt óskrivað blað.

Vit søgdu teimum á Carlton farvæl og takkaðu fyri okkum. Vit takkaðu fyri góða samveru, ynsktu teimum gott fiskarí og bóðu Jesus fylgja teimum. Teir bóðu á sama hátt Jesus um at fylgja okkum og ynsktu okkum eitt gott summar.

Vit fóru nú at fáa útgerðina niðanfrá, so tað slapp undan flóðini. Teir hildu so, at eg skuldi fara at vita, hvar vit skuldu fáa høli at búgva í fyri summarið. Meðan vit tosa um hetta kemur ein maður oman, og vit biðja honum góðan dag. Hann svaraði aftur ímóti og biður okkum vera vælkomnar til Íslands. Vit takka fyri móttøkuna. Hesin maður hevði telefonstøðina, og hevði sum uppgávu at innklarera skip fyri sýslumannin í Húsavík. Símun bróður kendi hann væl, tí hann hevði verið á Skála árið fyri. Hann spurdi eftir sunnheitspassinum, men tað var í einum skríni. Tað var í lagi. Eg kundi lata hann fáa tað, tá ið vit komu til hús.